СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 239. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 14-го жовтня 1937. VOL. XLV. No. 239. Jersey City, N. J., Thursday, October 14, 1937. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ СКЛИКАЄ СПЕЦІЯЛЬНУ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт видав проклямацію, котрою скликає конґрес на спеціяльну сесію. Сесія пічнеться 15-го листопаду.

Усвоїй радіовій промові, виголошеній з Білого Дому, президент пояснив краєві причини й цілі скликання цеї сесії. Каже, що конґрес мусить ухвалити важні суспільні закони, як закон про максимальну працю, мінімальну заплату, контролю засівів, тощо. Він дав іще раз вислів своїй ворожнечі до війни.

КОМІТЕТ ПРОМИСЛОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ ЗА ЗЛУКУ ЮНІЙ.

АТЛАНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — Комітет Промислової Орґанізації під проводом Джана Луїса рішив одноголосно запропонувати Американській Федерації Праці спільну конференцію для обдумання способів для злучення американського робітничого руху в одну цілість.

Комітет зазначив притому, що його пропозиція не значить, що він зрікається ідеї промислової орґанізації.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЮ К. П. О.

ДЕНВЕР (Колорадо). — Вилйем Ґрін, президент Американської Федерації Праці, виступив на конвенції орґанізації проти пропозиції Комітету Промислової Орґанізації влаштувати спільні збори для обдумання способів получення американського юнійного руху. Ґрін назвав цю пропозицію нещирою. Не зважаючи на деяку піддержку пропозиції, конвенція її відкинула, полишаючи справу відповіди виконному комітетові.

Конвенція не признала делеґатом Говарда, президента друкарської юнії, бо, мовляв, він є прихильником Комітету Промислової Орґанізації.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ БЛЕКА.

ВАШИНҐТОН. — Супроти цього, що Найвищий Суд має незадовго рішати правне питання, чи урядова комісія мала право конфіскувати приватні телеґрами одної ґрупи нафтярів у Флориді, а теперішній суддя Блек, іще будучи сенатаром, уже заявився за правність цеї конфіскати, адвокати нафтярів збираються протестувати проти того, щоб цю справу вирішував тепер у трибуналі суддя Блек.

УРЯД ЗНИЩИВ НЕБЕЗПЕЧНУ БАНДИТСЬКУ ШАЙКУ.

БАНҐОР (Мейн). — Кілька днів тому до одної крамниці зброї зайшли три покупці й, купивши більшу скількість револьверів та муниції, допитувалися ще про машиновий кріс. Як продавець сказав їм, що його крамниця машинових крісів не продає, вони сказали йому пошукати такий кріс та обіцяли прийти за кілька днів. Крамничний помічник дав про це знати поліції. Він розпізнав покупців на фотоґрафіях бандитів, переховуваних у поліційнім архіві. Були це три, нині найнебезпечніші бандити в краю; їх провідник, Брейді, добув уже собі титул „публичного ворога ч. 1". Як один з бандитів зателефонував до крамниці, чи вона буде відчинена в день Колюмба, поліція зробила засідку.

У вівторок, коло 9-тої години рано, під крамницю підїхав автомобіль. Гершт Брейді та його помічник Шафер лишилися в авті, а Далґовер зайшов до крамниці. Аґенти уряду, перебрані за крамничних помічників, зараз його пізнали й один з них дав умовлений сиґнал поліції на вулиці. В тій хвилі Далґовер пізнав одного аґента й стрілив до нього. Аґент ударив його револьвером по голові, а бандит, опосочений кровю, почав утікати через пивницю. Та як він виходив на вулицю, попав у руки поліції, котра за той час уже справилася з тамтими двома бандитами, стріляючи на них з машинових крісів. Вони згинули, не бачивши навіть, звідки на них сипався град куль.

При них знайдено $10,000 готівкою, велику масу зброї й амуниції та плян одного великого місцевого банку. Поліція догадується, що вони збиралися зробити на цей банк напад. Далґовера відішлють до Індіяни, де він стане на суд за вбивство.

МАЮТЬ ВІДКРИТИ МАЙНИ, В КОТРИХ ЗАСІЛИ БУЛИ МАЙНЕРИ.

КОВЛДЕЙЛ (Па.). — Копальняні підприємства „Лігай Навиґейшен Ковл Ко.", котрі були закриті через страйк 7,000 майнерів для симпатії з ґрупою майнерів, що засіли для протесту проти злих умовин праці під землею, збираються відкрити наново працю. Майнери, що засіли були в копальні, здорові, але ослаблені й потребують кілька днів відпочинку.

ЧИ СПРАВДІ СИЛУВАНИЙ ШЛЮБ?

На домагання Фелікса Ґолембйовського поліція в Пеквенок, Ню Джерзі, арештувала 55-літнього Джеймса Полікраноса, в котрого Ґолембйовський наймає фарму, за те, що, мовляв, Полікранос звів 14-літню дочку Ґолембйовського, Катерину, та „примусив" її віддатися за сина Полікраноса. Ні Ґолембйовський ні Полікранос не знають, де молодята, але Катерина писала до родичів, що вона здорова й задоволена.

МАНІТОБА ЗБАҐАТІЛА.

Манітобським фармерам пощастило цього року не тільки дочекатися гарних жнив, але й дістати вищу ціну за пшеницю. Минулого року вартість пшениці в Манітобі виносила лиш 24,920,000 долярів; цього року вартість виносить 52,138,000 долярів — найбільше від 1920 року.

ОЗЕРО ВИЛЕТІЛО В ПОВІТРЯ.

Мешканці в Новій Скошії були недавно свідками незвичайного явища. Одного дня в одному з озер уся вода вилетіла в повітря. Околичне населення почуло дивний шум і гук та побачило стовп води, викинений з великою силою на 100 ярдів угору. Вода була така гаряча, що зварила всю ростинність на березі і попекла двох хлопців. Учені думають, що то діяв підводний вулькан.

ПОЛЬСЬКИЙ ЦУКОР ЗА КОРДОНОМ 8 РАЗІВ ДЕШЕВШИЙ.

Щоб дістати дешеву ґуму й дешеву бавовну з кольоній, Польща мусить продавати свій цукор за кордоном 8 разів дешевше, а своє вугілля 3 рази дешевше, як вдома.

СМЕРТЬ У ДОМІ ВОРОЖБИТА.

Цими днями зайшли Федір і Іван Білачуки з Жабя до Романюка в Ясенові Горішньому. Романюк має славу „ворожбита". В нього переночували, а рано Івана Біланука знайшли повішеного на дверях.

ПЕРЕНОСЯТЬ УЧИТЕЛІВ-ЛИТОВЦІВ НА ЗАХІД.

Виленська шкільна кураторія перенесла до центральних воєвідств Польщі таких учителів-литовців: Карусова, Вішиніса й Павкштаса.

КАТАСТРОФА ЛІТАКА.

Літаючий над Тушовом під Ґрудзьондзом на Поморю літак попав у коркотяг. Наступив вибух. Горіючий апарат упав на землю. Зпід залишків літака видобули звуглені останки летуна.

ПРИКРІ ЦИФРИ.

„АБЦ" звертає увагу на такі „прикрі" цифри зо „Статистичного Річника". Родиться в Польщі 57,000 неправих дітей річно. Друга цифра: В Польщі є пересічно 200 днів дощевих!

ПРЕДСІДНИК ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ ЩЕЗ З АКТАМИ.

У Ходорові мали відбутися вибори рабіна. Останньої хвилини предсідник комісії забрав акти й утік в невідомому напрямі. Ведуть слідство в цій справі.

АДВОКАТ З ЧОРТКОВА ТОПИВСЯ В СЕРЕТІ.

Адвокат С. Майзельман вибіхав з жінкою на прогульку каюком по Сереті. Нараз каюк перевернувся й Майзельмани зачали тонути. Їм з поміччю побіг 15-літній хлопець Федер. Він вирятував їх з води.

САРАНА В УКРАЇНІ.

В ріжних сторонах советської України і чорноморсько-озівського краю появилася масово сарана і наробила великого знищення. Місцева влада як стверджує советська преса, бореться „не досить енерґійно" із шкідниками. З Москви вислано літаками кільканацять урядовців із широкими повновластями для зорґанізування відповідної акції та усунення недбалих місцевих урядовців.

ШОВІНІЗМ ПОЛЬСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧИХ КОНДУКТОРІВ.

Один львівський громадянин пише до „Діла": Вертаючись 25. серпня ц. р. з Космача до Львова, мав я неабияку пригоду. До моєї сестри, учениці V. кл. школи ім. Т. Шевченка у Львові, причепився кондуктор поїзду ч. 13297 за те, що її підпис на шкільній леґітимації був українською мовою. Не помогли мої вияснення, що підписатися вільно кожному його рідною мовою. Застрашуючи дівчинку викиненням з поїзду, якщо не підпише леґітимації по польськи, кондуктор сконфіскував леґітимацію. На мою інтервенцію в уряді руху в Станиславові кондуктор віддав леґітимацію, відгрожуючися, що „научи розуму, бо тутай нема України". Та на тому не кінець. Черговий кондуктор, що перебрав службу в Станиславові (Кучиньскі зо Станиславова), сконфіскував знову леґітимацію і знижковий білет з Коломиї до Львова, домагаючись від мене належитости за цілий білет. Домаганню кондуктора я рішуче протиставився і зажадав звороту леґітимації при помочі контрольора. Та тут знову я зустрів шовінізм чи іґноранцію обовязуючих приписів. Контрольор одобрив становище кондуктора і зажадав заплати за цілий білет з Коломиї. Притому покликувався на якісь „окульнікі" міністерства комунікації. Та мабуть здоровий розум і льоґіка переконали обох залізничих функціонарів, бо, доїжджаючи до Львова, звернув білет і леґітимацію, не говорячи ні слова. Виринає питання: чи можна спокійно за свої гроші подорожувати державними залізницями та як довго всякі шовіністичні службовці будуть нехтувати приписи та ображувати наші національні почування? Чи дирекція залізниць і цим разом не повчить залізничий персонал, що треба знати обовязуючі приписи та поводитись культурно у відношенні до українських пасажирів?

СУДДЯ СХОПИВ ТРЬОХ БАНДИТІВ.

У Львові при вул. Миколая ч. 9 на 2-му поверсі до мешкання окружного судді Франкля вломилися два бандити й зачали грабити все, що попало їм під руки. Третій бандит стояв на сторожі на порозі камениці. Тут і вернувся з проходу по місті суддя Франкель. Він схопив обох бандитів у мешканні, наробив крику й зачав дужатися з напасниками. За хвилинку надбігли люди й помогли судді. Схопили не тільки згаданих двох бандитів, але й третього, що стояв у брамі на сторожі. Бандити називаються: Арнольд Іґель, Влад. Юрковскі і Йоахім Ґольдштавб.

ПРИЛОВИВ ЗЛОДІЇВ.

Майка Сумку, який мешкає над своїм рестораном, збудив сполохливий годинник у 2-гій годині по півночі й він зачув, що хтось шепоче внизу. Наладувавши револьвер, він тихцем зійшов сходами вниз, раптово засвітив світло в ресторані й вистрілив у підлогу, щоб настрашити злодіїв.

З револьвером у руці Сумка держав непрошених гостей у віддалі, аж доки не надійшов прохожий, який закликав поліцая.

На поліційнім суді вломники подали свої імена як Джан Мекензі та Джозеф Винтерс і заявили, що вони прибули з Ріджайни, були голодні й тому добувались до ресторану. Суддя відложив вимірення кари на кілька днів.

ЛІКАР ОШУКАНЕЦЬ.

У Лодзі відбувся процес проти доктора медицини, В. Слоніцкого. Цей лікар обдурив 23-літню швачку Стефанію Зайдель, що буде з нею женитись, якщо вона допоможе йому в студіях медицини. Бідна швачка посилала йому 5 літ що місяця 50 злотих і витратила для нього 4,500 злотих. Коли Слоніцкі скінчив студії, написав нареченій, що не хоче женитися з нею та що зверне їй гроші, як заробить, але цілих 8 літ не звертав грошей. Швачка подала справу до суду, а суд засудив лікаря на 2 роки вязниці.

ФАБРИКА ПАПЕРУ І ЦЕЛЮЛЬОЗИ В ЖИДАЧЕВІ.

У Жидачеві підписали контракт купна - продажу між представниками папірничого концерну „Штайнґаґен і Зенґер" та представниками фондації ґрафа Скарбка. Фондація продала згаданій фірмі 100 морґів ґрунту за 350,000 зл. під будову фабрики паперу і целюльози. Проданий ґрунт тягнеться від забудовань залізничого двірця аж до ріки Стрия.

ОБІКРАЛИ ВІЦЕСТАРОСТУ НА ОФІЦІЙНІЙ ТРИБУНІ ПІДЧАС ДЕФІЛЯДИ.

Підчас польського „Свента Жолнежа" в Бродниці підчас почесного ходу військових відділів обікрали на офіційній трибуні віцестаросту з любавського повіту. Вкрали йому портфель з готівкою.

НЕЧУВАНЕ: ШЕВЧЕНКО — ВОРОГ РОСІЇ, ПИШЕ МОСКОВСЬКА „ПРАВДА"

МОСКВА. — Советська „Правда" знов береться до „українських націоналістів", що викликують серед українського населення неприхильні настрої до Росії та розбивають „духове побратимство", яке лучить „український нарід з російським". Лютує „Правда" особливо за те, що „фашисти" взялися представляти ще й Тараса Шевченка як ворога — Росії.

ДАРИ МОСКВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.

МОСКВА. — Советський уряд призначив для України 1,200,000 рублів — на те, щоб у Києві і Харкові побудувати нові тюрми.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

ЛЬВІВ. — Дня 25. вересня українське робітниче товариство „Сила" у Львові відкрило у своїй домівці новооснований Український Робітничий Університет. Свято було получене зо співами робітничого хору, деклямаціями, відчитами і промовами. Виклади будуть відбуватись у вечірніх годинах. Викладатимуть з рідної і всесвітньої історії, ґіґієни і письменства. В промовах підносили, що „український робітник пізнав уже соціялістичну правду як слід і знає, що соціяльний добробут залежний від національної свідомости і національного визволення".

НАД ЧИМ ПРАЦЮЮТЬ МИСТЦІ В УКРАЇНІ.

КИЇВ. — Маляр Микола Самокиш викінчує для харківського історичного музею дві картини, а то такі: „Повстання запорожців проти своєї старшини р. 1768" і „Перехід червоної армії через Сиваш".

ВІНДЗОР ПРИБУДЕ ДО АМЕРИКИ.

БЕРЛІН. — Уже рішено, що князь Віндзор прибуде зо своєю подругою до Злучених Держав, і то формально на запросини Міжнародньої Торговельної Палати. З Европи виїде 6. листопаду. Князь бажав дістати запрошення від американського уряду, але це не вдалося. Та певне, що Віндзор буде на побаченні у президента Рузвелта. Та поїздка завдає багато клопоту британському урядові. А в тім випадку ускладнюється справа ще тим, що жінка Віндзора є та американка, що наробила Англії стільки клопоту.

ВБИТО АМЕРИКАНСЬКОГО КОНСУЛЯ.

БЕЙРУТ (Сирія). — Вірменин М. Караян постріли смертельно американського консуля Теодора Марінера за те, що консуль відмовив йому візи на виїзд до Злучених Держав. Караян стрілив до консуля в хвилі, коли той переїжджав вулицею недалеко його дому. Консуль помер. Цей акт не має ніякого політичного підложжя.

ВИЛЕНЩИНУ „ЗВЯЗУЮТЬ" З ПОЛЬЩЕЮ.

ВИЛЬНО. — З Містечка Жулова, в якім родився Пілсудскі, роблять велике „історичне польське місто". Дім, де родився і виростав Пілсудскі, перейшов на власність польської держави. Викупили його з приватних рук польські резервісти шляхом приватних збірок їхньої орґанізації. На святі, підчас якого держава перебирала цей будинок під свою опіку, був президент Польщі, як і вдова по Пілсудскім. Свято мало характер польської маніфестації, що Виленщина — це правдива польська земля.

ХОЧУТЬ ВТИХОМИРИТИ ЖИДІВ.

ВАРШАВА. — Арештовано коло 70 молодих „фашистів", головно членів польської молодечої ґрупи „Фалянґа", за те, що допускалися протижидівських виступів. Орґан цеї ґрупи явно взиває до бойкотування жидів. Але виявляється, що саме та ґрупа є теж у дуже близькім звязку з урядовою партією, себто з „Обозем Зєдноченя Народовеґо". Тому ніхто не привязує ніякої ваги до тих арештів, бо арештовані правдоподібно будуть випущені на волю без кари.

СОВЄТИ ДАЛІ БЛЮФУЮТЬ.

МОСКВА. — Советські ґазети „Правда" й „Ізвестія" забули за всі дійсно важні події і рекламують вибори до советського конґресу.

От і кандидати!

Оголосили вже і перших кандидатів до цього конґресу. Є ними Сталін і Єжов, голова чрезвичайки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807
Адреса: "SVOBODA". P. O. BOX 346. JERSEY CITY, N. J.

ОДУРЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ СВІТ

В Америці відсвятковано „День Пулаского". Культурна і свободолюбна Америка віддала пошану полякові, що служив і згинув в американській армії. Заразом пошановано й ґенерала Крижановского, теж поляка, що боровся в американських рядах у часі громадянської війни. Річ природня, що ті свята, у справі яких американські поляки докладали від довгого часу всіх можливих старань і впливів, повинні були бути для тутешніх поляків особливо дорогими. І очевидно, що ні ми, ні ніхто інший, не мав і не має нічого проти цього, як американські поляки гордяться своїми заслуженими людьми, а навіть як і визискують їх імена й діла для піднесення поваги польського імени в Америці, чи навіть і Польщі. Та інакше виглядає справа тоді, коли американські поляки, чи дипльоматичний представник Польщі, зачинають надуживати американської доброї волі, свободи та культурности і намагаються вмовити в американське громадянство, що Польща є подібна до Америки, що вона є речником свободи і толеранції, що вона держиться християнської етики і моралі, що вона є справедлива, що вона нікого не гнете, нікого не переслідує і на нікім не мститься. Бо коли святкується память тих, що боролися за американські ідеали свободи, то це є похвальне. Та вже зовсім інакше виглядає справа, коли до тих, що боролися за справжні ідеали, долучується тих збаламучених американських жовнірів, що пішли допомагати польському наїзникові загарбувати Львів у часі української визвольної війни. Пуласкі і Крижановскі боролися за такі американські ідеали свободи, завдяки яким Злучені Держави стали найбільшою і найсильнішою демократичною твердинею, найсильнішою державою у світі. І не забуваймо, що Пуласкі був в Америці тоді, коли валилась історична Польща, і то саме тому, що вона ніколи не визнавала тих ідеалів, на яких побудовано Злучені Держави. В боротьбі за Львів, у його загарбанні силою і підступом, як у загарбанні інших українських земель по світовій війні, новітня Польща виказала, що вона і тепер зовсім не є подібна до американського ідеалу. Вона тільки використала американські свободолюбні кличі Вилсона для себе, а потім їх соромно зрадила, коли їй самій треба було їх застосовувати до інших народів, а зокрема, коли їх треба було примінити до українського народу. Тому, коли й згинули американські летуни під Львовом, то згинули надармо, одурені польською пропаґандою. Вони, очевидно в добрій вірі, обороняли польське нахабство, себто, те, що є осоружне американському розумінню свободи народів. Вони не знали, що саме Польща поводилась у минувшині з іншими народами, що їх загарбала, по варварськи, себто некультурно й не по християнськи. Такою осталася Польща надалі. Тому польський амбасадор, ґр. Потоцкі, був би поступив дипльоматично, якби принаймні не рухав тих справ з нагоди „Дня Пулаского" і не надуживав американської гостинности й терпимости на те, щоб одурювати американців.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ЗАКРІПЛЯЛИ СВОЮ ВЛАДУ

Хтож то був той начальник Чеки, той всеросійський кат, поляк **Фелікс Дзержиньскі?** Від людей, що стояли в близьких зносинах з революцією, чув я, що була це людина з золотим серцем. Одинацять літ товкся він по царських тюрмах та на Сибірі і всюди виявляв те „золоте серце" супроти товаришів недолі, котрі йому і таку назву дали. Але рівночасно був він фанатиком, без дрібки серця для тих, що були іншої думки, і без усякого милосердя для ворогів.

Якась польська большевичка, **Гелена Бобінська,** видала про нього в Москві брошуру, в котрій вихваляє його як „заслуженого терориста і ката та передівсім підносить його як виховника мас". А то чому? Бо — як каже вона — була в нього любов людей, любов життя, все, що станеться нормою в новім соціялістичнім устрою. Всемилуюче (?!) його серце проявлялося найбільше в любові до дітей. „Хочу — казав він раз до Луначарського — віддати частину своїх власних сил і, що найважніше, сил Чеки (!) для боротьби з **дитячою безпритульністю".**

Ця безпритульність дітей — як писав слушно Коковцев — є страшним боляком на тілі советської держави, котрого вона повинна передівсім стидатись. Вона є нещастям, якого ще досі ніякий цивілізований народ не зазнав.

Звідкиж походить та безпритульність? Вона була доконечним наслідком скасування родини. Жінка Зіновева писала в розвідці про советське виховання: „Мусимо вирвати діти зпід згубного впливу родичів! Ми повинні їх **знаціоналізувати.** Любов родичів є любовю шкідливою для дитини. Родина є індивідуалістична й еґоїстична. Дитина, вихована родиною, стає протисуспільною істотою".

Вкупі з тим ішла пропаґанда **свобідної любови,** котру з величезним завзяттям практикувала товаришка Колонтай, котра в нагороду за свої великі заслуги на тім полі була потім посолкою Советів до Швеції.

Коли повстала думка зліквідування дитячої комісії при Чеці і перенесення її до іншої інституції, то Дзержинскі гостро проти того запротестував. А було тих безпритульних, лише зареєстрованих дітей у 1923 р., **вісім міліонів.** І таки поставив на своїм. Він назвав їх раз мучениками.

Але ті малі мученики, без даху над головою, без матери і без родинного тепла, перемінилися з часом цілком природньо в злодюгів та грабіжників. Повставали з них цілі банди, що всюди грабили, а особливо в обох столицях. Викликана Советами безпритульність сталася великим лихом, з котрим треба було боротися. А як поборював його той великий любитель дітей?

Було це в 1920 р. Арештовано в Москві банду малих кишенькових злодіїв. Кинено їх до підземель чрезвичайки і пробовано змусити їх то обіцянками то погрозами, щоб видали всіх своїх товаришів. Хлопці не хотіли цього зробити, отже побито їх кулаками, а побитих і лежачих на землі дальше били топтали чоботами. Що мали бідачиська робити? „Видамо всіх, — кричали вони — але не знаємо, як вони звуться".

На другий день вожено їх вулицями і по площах, щоби показали тих, з котрими разом крали. Але з того нічого не вийшло, бо або не стрічали тих своїх товаришів, або, як і стрінули, то не хотіли їх зрадити. Колиж вернулися до тюрми, то знову були биті. З розпуки цей або другий подав якесь назвище, що йому насунулося на язик, звичайно цілком невинних. І так знущалися над ними чекісти біля трьох тижнів, аж нарешті перенесли їх до тюрми на Бутирках. Сидів там власне тоді **Маслов,** автор книжки „Росія по чотирьох роках революції". Він так описує їх: худі, з синяками по цілім тілі, в лахміттї. На обличчях у них застиг вираз перестраху так, що виглядали на зацькованих звірят, які відчувають, що нема вже для них рятунку. По двох тижнях взяли їх знову до чрезвичайки. Старі вязні, привиклі до тюремного життя ще за царських часів, оповідали, що ніде і ніколи — ані в тюрмах, ані на каторзі — не чули вони таких страшних, таких за серце хапаючих криків, як були крики тих дітей, коли догадалися, куди їх ведуть. Всі вязні плакали, дивлячися на тих збожеволілих зо страху і виючих хлопців, ведених коридорами та через подвіря на місце призначення.

І щож на це великий „виховник мас, педаґоґ і знавець дитячої душі"? Не чули ми, щоб він чи до цеї чи до іншої подібної справи вмішався, хоч чейже не міг про них не знати, бо все те діялося під його „чуйним" оком. Деж тоді було те його „золоте серце"? Чи може він був фарисеєм? Ні! Фарисеєм пан Фелікс Дзержиньскі не був і не брехав він, говорячи, що любив дітей, і що жах та милосердя викликували в нього беззахисні й опущені діти. Але доктрина (партійна наука) і фанатизм убивали в нім усяку мораль. Банди малих, безпритульних волоцюг, що тягались по вулицях Москви та жили з крадіжу, були живим запереченням „советського раю", котрий він створював. І тому для добра большевицької справи та Советів треба було безпардонно ті банди винищити, без огляду на це, що вони були безпосереднім вислідом тої большевицької доктрини і політики, котрих фанатичним апостолом був Дзержинські.

Один з його крівавих помічників, **Ляціс** (лотиш з роду), ось як висказався про діяльність Чеки:

„Ми ведемо війну не з поодинокими людьми, але з цілою клясою. Ми нищимо буржуазію як таку і тому не шукайте в наших присудах доказів, що обвинувачений поборював словом або ділом советську владу. Ми його лише запитуємо, до якої суспільної кляси він належить, з кого походить і з чого жиє, і в тому питанні є вже і присуд. В тім лежить суть червоного терору".

Так отже чека це не є слідча комісія. Це не суд, ані трибунал, але бойовий орґан, орґан немилосерної розправи з ворогом. Він його не судить, але ударяє в нього; не уласкавлює, але роздушує і нищить.

Це саме і з таким самим цинізмом проголошував Ленін і той, що був найбільшою поваґою по нім, **Броунштайн-Троцький.** В рецензії брошури німецького соціял-демократа **Кавтского** „Терор і комунізм" Троцький дав ідейне узасаднення терору. Він опер його на тій ясній і простій правді, що „ворог повинен бути зроблений нешкідливим, а в часі війни — знищений.

„Застрашення є могутнім політичним засобом і треба бути скінченим святцем, щоб цього не зрозуміти".

Ту рецензію зпід пера Троцького назвав Кавтський **похвальним гимном на честь звірства.** Про моральну сторону Троцького найбільш проречисто свідчить [illegible] капітана **Щасного.** Щ[illegible] станки російсь[illegible] на Балтійськім морю, коли вона вже мала піддаватися на ласку й неласку Німцям, та припровадив ті останки до Кронштату. Замісць нагороди, стрінула його кара і його заарештовано як виновного... зради. Акт обвинувачення звучав так:

„Капітан Щасний довершив геройського діла і тимсамим здобув собі популярність, задумуючи використати її пізніше проти Советів". Звідкиж і кому це було відоме, що він мав такі задуми?

Головним і одиноким свідком був тут Троцький. Капітана Щасного за вирятування російської фльоти... розстрілено!

Про подібну справу оповідає також Мельґунов. Його тюремним товаришем на Бутирках був лікар **Мудров.** У чім його обвинувачено, ніхто не знав. У кожному разі не видвигнено проти нього якихось конкретних замітів.

У тюрмі здобув він собі загальну симпатію. З браку лікарів виконував він на просьбу тюремного заряду і за згодою слідчого судді всі обовязки тюремного лікаря. Робив він це з повною посвятою, бо панував тоді там плямистий тиф. Аж ось несподівано, коли він був власне при ліжку одного хорого, завізвано його на переслухання до Чеки. Він пішов та вже невернувся: його замордували.

Хоч большевики поклали собі за ціль винищити буржуазію, себто інтеліґенцію та офіцирів, не було у них пощади і до селян та пролетарів, хоч свій режім вони звали диктатурою пролетаріяту. Наводимо тут ось-який приклад:

В березні 1919 р. вибух в **Астрахані** страйк робітників. Вони скликали віче, на котрім було біля десять тисяч робітників. На вічу обговорювали тяжкі умовини їх життя і праці. Большевицька поліція приказала їм розійтись, але вони не послухали. Затріщали тоді машинові кріси і впало більше як дві тисячі робітників.

Був це перший акт страшної трагедії, але другий акт був іще страшніший!

Робітників, що повтікали з того віча, арештовано і позамикано в пивницях шістьох відділів Чеки та на кораблях. Чека зателеґрафувала до **Троцького** та спиталася, що з ними дальше робити. Він відповів також телеґрафічно й коротко:

„Розправитися з ними безпощадно".

Чека почала в пивницях безпосередньо мордувати, а увязнених на кораблях топила в морю. Тревало це від 12-го до 14-го березня включно.

Команданти чрезвичайки нарешті ніби опамятались і почали задумуватись над тим, що це занадто кидається в очі. Якже то? В пролетарській державі мордували масово робітників? Отже рішили: мордуймо і буржуазію і скажім, що це вона намовила робітників до страйку.

Отже Чека почала ловити кожного, хто під руки попав. Ловила і каменичників, великих і малих купців і бувших урядовців. Не було родини, деб не плакано за батьком, чоловіком, братами. А влада почала оголошувати друком списи помордованих. Було їх понад **чотири тисячі.** Хай, мовляв, не кажуть робітники, що лише зпоміж них розстрілювано.

Того роду звірства годі оправдати, одначе можна їх іще до деякої міри зрозуміти тим розяренням, яке все і всюди викликують громадянські війни. Та большевики в значній мірі переступили границі того, що уявити може собі людина, з котрій не вигасло ще сумління.

Найстрашнішим був кінець 1919 року та початок 1920 року для земель, з котрих мусіли уступити побиті „білі" армії.

І так, наприклад, коли англійці опустили Архангельськ, большевики вирізали **8,000** російських офіцирів, які не могли ще завчасу втекти. Сценою нечуваних в історії людства звірств було ціле полудне Росії, зокрема Київ, Харків та Одеса. **Нільстовський** описав докладно діяльність большевиків у **Києві,** подав подрібно фотоґрафію (розложення) тамошніх чрезвичайок та ствердив, що там стортуровано і вимордувано **12 тисяч** людей.

Та найгірше діялося на Кримі по відході ґенерала Вранґля.

Не легко є ствердити число вимордуваних тоді жертв. Подають його на 100 до 120 тисяч.

Відповідає це правдоподібно дійсності, бо мордовано ціцих три місяці. В самім Симферополі замордовано першої ночі 1,800 людей, а пізніші облави дали 1,200 трупів.

Всім кермував там ославлений вожд мадярського комунізму в 1919 р., мадярський жид **Беля Кун.** В одній його відозві знаходимо ось-такі слова:

„Товариш Троцький згори заповів, що не загостить до нас на Крим, як довго буде тут хоч один живий „білий" старшина (офіцир). Отже спішімся. Зробім з Криму таку фляшку, з котрої не міг би вискочити ні один контрреволюціонер. В поступовім розгоні революції Крим спізнився цілі три роки. Отже ми мусимо піднести Крим до революційного рівня цілої Росії".

Отже підношено і мордовано до вподоби...

За проф. **М. З.** подав
Іван Наконечний.

Р. Гр...

ГРИБКИ

(Оповідання).

(3)

Юстина відповіла таким способом, що, не кажучи нічого, сіла до стола, вхопила ложку і зачала їсти. Всі пішли за її приміром.

В другій кімнаті, в куті за дошками, Танас Мурашко сів на тапчані коло Гікули і вдивлявся в нього.

— Чи я справді пропащий? — Клим спитав трівожно.

— Та хіба так. Як себе почуваєш? — спитав Танас.

Погано, дуже погано! — стогнав Клим, стираючи килимом піт з чола.

— Цей піт, то поганий знак — сказав Танас. — Тобі може раптом прийти кінець. Лиш фу, і по всім!

— Матінко Божа! — йойкав Клим. — Вже чую! Вже чую! Коби я ще міг бодай висповідатися! Ті гріхи! Ті смертельні гріхи!

— Ага, тисне тебе совість? — спитав Мурашко злорадно. — Може ти замордував кого?

— Це ні! — відповів Клим.

— Климе! — промовив Танас поважно. — Переглянь твою совість. Може ти коли вкрав що? Не затаюй в годині смерти, бо потому будеш шкваритися в розпаленім казані пекольнім...

— Прошу тебе, не пуджай мене!

Танас не зважав на благальний тон старого пастушка і мучив його далі:

— А коли дідько простягне до тебе свої вогнисті кігті...

Гікулом затрусило під килимом. Він викрикнув:

— Прошу тебе, не ріж мене без ножа! Я висповідаюся. Скажу тобі. А не зрадиш мене? Там у сіні, за тим задним стовпом, що троха надлупаний, є три бохончики хліба.

— А масла нема там? — спитав Танас.

— Масла нема! — вистогнав Клим.

— То деж те масло?

— В коморі. Ключ до комори ти маєш.

— Я питаюся, де масло, що ти виніс з комори? Скільки фасок?

Клим не відповідав.

— Климе! А як бабуся найстаршого чорта запхає тебе в пекольну купіль з кипучої смоли і сірки?

— Одну фаску! — простогнав Клим.

— І як чорти будуть тебе обертати над вогнем на рожні?

— Дві фаски масла! — скімлів Клим.

— І як тобі обі ноги будуть підковувати розпаленими підковами?

— Три фаски масла і ані грудки більше! Всі вони закопані під тою ялицею, що грім надломив.

— Справді більше ні?

— Ні трішечки. Боже, спаси душу мою!

Безсильний Клим впав на сіно і, лежачи неподвижно, важко дихав.

В тій хвилі увійшла Юстина з глиняним горшком в руці, з котрого бухала пара. Вона промовила до Клима:

— Климе, пий! Це може назад поставить тебе на ноги. Така сумішка ріжного зілля, запарена і з медом, небіжчика піднесе. Такий напиток вигапяє з тіла всяку отрую.

Клим взяв горщок обіруч, притулив до уст і став сербати. Випив до дна. Випивши, витягнувся на своїм леговищі і твердо вснув. Чи трівога втомила Клима, чи влекшена совість, або напиток зробив так, що Клим пробудився аж на другу днину рано, коли крізь мале віконце соняшне проміння вже світило йому в очи. Був ослаблений, бо напиток Юстини вигнав з нього багато поту. Поза цим почував себе цілком здоровим.

Вівчар, що спав разом з Климом, завязуючи постоли, бурмотів до себе:

— Бідному все вітер в очи віє! Я гадав, що одідичу новий одяг, а Клим взяв тай подужав.

Клим відвернівся від вівчаря з погордою.

Будз і масло Танас вже переніс був з Климового скритка назад до громадської комори і вже ніколи не помітив, щоби в коморі щось хибувало.

Ціла пригода не лишилася тайною тих, що разом з Климом були на полонині. І він довідався, що його обдурили. Хоч його це дуже сердило, то коли знов прийшла весна, знов впросився на громадського пастушка, бо багатолітній досвід навчив його, що такого добрего, такого обильного і такого масного харчу деінде не дістане.

(Кінець).

Михайло Зощенко.

СПОГАДИ Й ДІЙСНІСТЬ

(Образок із большевицької школи).

Учитель Іван Семенович поправив на собі маринарку, відкашельнув у долоню та ввійшов несміливо до кляси.

— Товариш спізнився знову? — спитав гостро дижурний ученик.

Учитель збентежився.

— Це трамвай, товаришу... Спізнився... Ця комунікація, знаєте...

— Викрути — вицідив згірдно крізь зуби дижурний.

Учитель сів при катедрі. На хвилину примкнув очі. Давні й дивні спогади тиснулися йому до голови. Ось він, Іван Семенович, учитель історії, входить до кляси певною ходою, відчиняє денник і — в клясі запановує гробова тишина.

Здрігнувся. Це лише спогади. Тихо викликав ученика.

— Товариш Миколаєвич...

Товариш Миколаєвич занятий був саме альбумом із почтовими марками.

— Що там? — спитався.

— Ні, ні, нічого — виправдувався вчитель. Я лише так собі...

— Що це значить: так собі?

— Ні, ні, нічого... Я хотів лише довідатися, чи товариш присутній.

— Присутній, присутній — відповів Миколаєвич сердито, бо саме приглядався до світла до якоїсь цікавої марки.

По хвилині вчитель пробурмотів:

— Дуже перепрошую вас, молоді товариші. На сьогодні завдано, перепрошую — запропоновано перечитати про реформи Олександра І. Вірте мені, товариші, я чую відразу до царів.

Кляса вибухла сміхом.

— Я, молоді товариші, так собі, а ви зараз... Я, товариші... Розумію вас, що не хочете брати участи в дискусії про Олександра...

— Товариш учитель — почувся чийсь сміливий голос — тарахкотить, наче яка катеринка.

— І мигає вічно перед очима — додав Миколаєвич, цей, що займався альбумом — що дійсно нічого не дасться робити. Наче хоругва на вітрі.

Учитель перестав проходжуватися, станув при таблиці, взяв у руки стирку до витирання крейди та заплакав у неї нишком.

З ДНЯ

КРІВАВІ КУПЕЛІ.

Обчисляють, що впродовж останнього пів року совєтська влада застрілила 5,000 своїх громадян за „саботаж, троцькізм, шпигунство, шкідництво, націоналізм" і подібні провини. До цього числа входять лише ті жертви, що були офіційно проголошені владою. Нема в тому числі тих десяток тисяч, що сконали на засланні в сибірських тайгах, чи при будуванні каналів, залізничих шляхів, зрубі лісів та в інших каторжних роботах.

Безсоромні большевицькі аґенти стараються виправдати ці розстріли тим, що, мовляв, „винищуючи ворогів народу, большевицька влада через те зберігає права і добробут решти населення". Назверх ця фраза здається має льоґіку. Алеж, до лиха, що варт ця влада, яка мусить застрілити впродовж половини року 5,000 своїх громадян за те, що вони пробували ту владу завалити?

Большевики до обридження накидаються на капіталістичні краї і в їх суспільних устроях не знаходять ні одної ниточки сухої. Сплюґавлюють усе від найбільшого до найменшого. А погляньмо, скільки застрілили, скажім, Злучені Держави Америки своїх громадян за те, що вони пробували нинішню систему повалити? За цілий повоєнний час американський уряд *виконав* тільки два присуди *смерти* за намагане повалення нинішнього американського ладу, а це на Саку і Ванцеті. Правда, сидить іще у тюрмі Тома Муні, за якого голосно й отверто побивається знатна частина американської суспільности. Але на місце цього одного політичного вязня „демократична" совєтська влада, „країна селян і робітників", як себе большевики цинічно називають, тримає по тюрмах і на засланні на примусових роботах біля пять міліонів людей!

Та вернімся до розстрілів. Уявім собі, що ці розстріляні жертви справді „шкідники народу". Алеж, коли ці шкідники знаходяться в науці, літературі, промислі, адміністрації, керують армією і є премієрами та міністрами, то хіба це не є доказом, що ціла совєтська влада складається зо шкідників народу? Яка ріжниця між Єжовом і Яґодою? Лиш та, що перший опинився на верху, а другий пішов на спід. Колиб Єжов пішов був на спід, то нині він був би „бандит, шпигун, ворог народу", а Яґода був би „найкращий, найрозумніший, найулюбленіший, що врятував край від бандита Єжова". Така сама ріжниця між Буденним, Ворошиловом та іншими ґенералами, що опинилися на верху, і Тухачевським, Якором та іншими, що пішли на спід. Така сама ріжниця між сталіном і Троцьким. Неправда, що другий це „ворог народу", а перший — „найулюбленіший вожд". А правда те, що вони оба однакові, оба вороги народу, тільки перший лишився при владі, а другого викинули за границю.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАЦІОНАЛІЗМ ЗЛОЧИНОМ.

Джозеф Барнес пише з Москви до „Ню Йорк Геральд Трибюн" довгу статтю під заголовком „Націоналізм — совєтський злочин".

Він показує, що большевицький уряд карає за націоналізм українців, білорусинів, грузинів, татарів і інші народи під московським пануванням, називаючи їх „буржуазними націоналістами".

Видно, що є й небуржуазні, певно пролетарські, чи комуністичні, націоналісти. Це московські націоналісти. Московського націоналізму не переслідують. Він переслідує.

Чи не так, як за царя?

ПЕРЕМОГА ДЛЯ ВСІХ.

Реєстрація виборців у місті Ню Йорку, що скінчилася в суботу, дає нагоду великим партіям сказати про неї свою опінію.

Реєстрація була численна, і тепер кожна партія робить з цеї величини числа виборців висновок, що вона переможе.

Не менше замітно, що в першій половині тижня, коли виборча реєстрація поступала дуже поволі, кожна партія говорила, що як реєстрація йде поволі, то це добрий знак для неї, а злий для її противників.

ПЕРЕМОГА В ЧИТАНКАХ.

Британський посол Рис Дейвис пригадував з своїм відчиті в Нюарку війну між британською імперією і американськими кольоніями за незалежність Америки. Сказав притому замітну річ: що в анґлійських шкільних публичних підручниках революційна війна звичайно фіґурує як вигра Анґлії.

І таксамо, говорив він, в Америці часто пишеться, що Америка виграла війну, хоч на ділі було інакше.

Кожний собі приписує вигру. Як в українській анекдоті про кріпака, що пішов на якусь справу до пана. „А що: виграв батько справу?" — питалася мати, побачивши вертаючогося з двора сина.

„Виграв", каже син.

„А деж він?"

„Зараз прийде, як лише 25 буків дістане".

ХТО СПРАВДІ ВИГРАВ?

Звісно, вигра чи програ виглядає на таку обставину, про яку ніякого сумніву властиво не повинно бути. Адже звичайно, чи хто виграв, чи програв, можна легко сказати.

А проте, що сказалиб ми, якби так нас хтось спитався: Хто виграв світову війну? Скажете, що аліянти виграли? Що саме виграли? Скажете, що Америка виграла з аліянтами? Що виграла? Сотку тисяч убитих, кількасот тисяч ранених, двацять міліярдів долярів воєнних видатків?

І справді, в 1918-тім році виглядало, начеб аліянти й Америка виграли, але чи таке саме можна сказати про 1937-мий рік?

Адже можна вигравати битви, а програти війну; та можна виграти війну, а програти мир. Що важніше й що найважніше? Битва, війна, чи мир?

ДИСЦИПЛІНА АНҐЛІЙСЬКОЇ НАЦІЇ.

Анґлійські пограничні власті заборонили вступ до Анґлії американцеві Реджінальдові Джефреййові, який часто пробував в Анґлії впродовж 50 літ і навіть в останніх часах старався дістати анґлійське громадянство. Ясно, причин не подано, але Джефрей сам догадується, що причиною є це, що в часі женячки бувшого анґлійського короля Едварда з панею Сімпсон, яка то женячка довела Едварда до гострого конфлікту з урядом, а потім до абдикації, він, Джофрей, вивісив на своїм домі прапор на знак добрих побажань Едвардові і пані Сімпсон.

Зробив це Джефрей тоді, коли ціла анґлійська нація зціпила зуби в образі, що Едвард задля жінки-чужинки зрезиґнував з трону їх краю; того трону, за який він сам накликав 450 міліонів своїх підданих боротись і в потребі віддавати життя. Пан Джефрей виломався з цеї анґлійської дисципліни і за те власті не впустили його більше на анґлійську землю, на якій він передтим майже постійно жив у продовж 50 літ і уважав себе майже анґлійцем. Також влада відкинула його прохання до натуралізації.

Цікавий це випадок анґлійської суспільної дисципліни. Теоретично ніхто не забороняв тоді в Анґлії вивішувати прапор і пан Джефрей фактично в обличчі закону не повинив ніякого злочину. А всетаки як його тяжко покарали за те, що він поламав тиху згоду анґлійського народу, поламав неписаний закон, який наказував того дня смуток, а не радість. Колиб таке зробили в Німеччині, або Італії, то такий учинок назвалиб „жорстоким", „безоглядним", деспотичним". Коли ж це роблять в Анґлії, то ніхто не закидає ні безоглядности, ні деспотизму. В цьому випадку демократія не нарушена ні трошки. Чому?

Бо демократія — це не анархія. Демократія знає дисципліну, і то нераз твердшу від диктаторських країв. Демократія знає закони і порядок. Але ця дисципліна, ці закони і цей порядок не випливають з волі чи неволі одної особи, тільки є волею цілого народу, цілої суспільности. Тому, що широкий загал цього вимагає, ця дисципліна і ці закони, хочби вони були не знати які тверді, не є диктатурою, тільки демократією.

Та це приводить до другого висновку, а саме, що демократія може бути лиш там, де нарід знає, чого хоче, де воля народу є скристалізована до тої міри, що її можна схопити в якісь закони, в якусь дисципліну. Коли ця воля народу не є скристалізована, коли кожний що іншого хоче, тоді зникає дисципліна в суспільності, зникає збірна воля народу, зникає демократія і наступає диктатура.

Одинокою запорукою перед диктатурою є свідомість загалу своїх хотінь, приблизна єдність тих хотінь і внутрішня добровільна дисципліна.

ЧЕРЕПАХА МАКСИМА ҐОРКОГО.

Один рибалка у місцевості Кочеля біля Палерма зловив черепаху, що важить 98 кільоґрамів. На хребті черепахи побачив якісь дивні знаки. У рибальській пристані сказали йому, що це напис якоюсь невідомою мовою. Італійський учитель скопіював знаки та переслав копію італійській Академії Літератури. Там відшифрували напис. Було там написано російською мовою: „Цю черепаху, звану „Тото", я випустив на волю дня 1. травня 1922 року. Як я її випустив, вона важила 52 кґ. і мала 90 цм. довжини. Найрадше їла сардинки". Під тим текстом був підпис: „Максим Ґоркий на Капрі". Отже 1. травня 1922. Ґоркий випустив на волю черепаху, тоді, коли в його рідному краю на Соловках мучились і далі мучаться сотки тисяч людей...

ЗІЛИ ЕКЗЕКУТОРА.

У голяндській Ґвінеї, кольонії на Південнім морі, притрапився недавно такий незвичайний випадок. Судовий екзекутор пішов із двома жандармами до одного племени туземців, щоби примусово стягати залягаючий податок із туземців, які дуже неточно платили податки. Туземці з сокирами ждали на екзекутора і жандармів. Екзекутора схопили та привязали до дерева, а жандармам удалося втекти.

На другий день більший відділ війська знайшов у селі пообглоджувані кости екзекутора. Туземці призналися, що зіли екзекутора.

РАДІО

Український хор „Дніпро" при кат. церкві в Гартфорд, Конн. та хор укр. кат. церкви з Гластонбері, Конн. уряджували півгодинну програму на радіо 26-го м. м. зі стації WTHT в Гартфорд, Конн.

Багато ріжних народностей дякують стації та хорови і просять, щоб по змозі уряджувати частіше такі програми. Отже на домагання радіо-стації, український злучений хор „Дніпро" буде співати з вище згаданої стації **в неділю, 17-го жовтня, від години 1:45 до 2-гої попол.** Хор відспіває кілька стрілецьких та народніх пісень під проводом дяковчителя Михайла Похмурського.

Розпука.

До великого товарового дому приходить якийсь молодий чоловік і йде до відділу, де міняють закуплені предмети. На його обличчі малюється безмежна розпука.

— Я купив тут перед двома днями заручинові перстені.

— Так, це правда. На що хочете їх заміняти?

— На револьвер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТАВТОН, МАСС. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня в годині 1-шій пополудні, в домі Тов. Всі члени мають прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Просимо привести на збори своїх знакомих і вписати їх в члени Союзу бо тепер є 3-місячна кампанія на приєднування нових членів до У. Н. Союзу. — Уряд Тов.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Обовязком всіх членів є бути приявними на зборах, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючих членів напоминаємо останній раз, щоби вирівнали свої довги, бо впротивнім разі будуть суспендовані, бо братська каса більше за нікого не буде висилати розмету. В цім місяці будемо принимати нових членів до братства і У. Н. Союзу без вступного. Тому користайте з нагоди, а ви члени приводіть своїх кревних і знакомих і впишіть їх в ряди Союзу, за що отримаєте нагороду. — А. Іванів, секретар.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня в годині 2-гій пополудні в гали парохіяльній. Напоминаєо довгуючих, щоби вирівнали свої залеглости — Ф. Сагатий, предс.; І. Терлецький, кас.; Ст. Колодруб, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 16-го жовтня, в годині 8-мій ввечір. Приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

МЕК АДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в понеділок, 18-го жовтня, а не в неділю, 17-го жовтня. Напоминаємо довгуючих членів, котрі довгують за кілька місяців, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Просимо родичів, котрі мають дітей, щоби вписували їх в члени Союзу, так само і старші кандидати, щоби прийшли на збори і вписалися в чени Союзу. — А. Капітула, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. Рогатинщина, Від 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 16-го жовтня, під ч. 2114 Тустин вул. Просимо всіх членів прийти на збооп, бо маємо важні справи до полагодження. Неприявний член заплатить кару після статуту. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 15-го жовтня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — А. Бусько, рек секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня, зараз по Службі Божій, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо тим членам, котрі довгують до відділової каси за свої вкладки, щоби прийшли і заявили, що вони думають робити в справі своїх залеглих вкладок, щоби потому не нарікали. Неприявний на зборах член чи урядник підлягає карі після статуту. — Уряд

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорозька Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня, в годині 1:30 пополудні в галі церковній на Блекстон вул. Обовязком кождого члена бути на цих зборах. На цих зборах контр. комісія здасть звіт з діловодства урядників за 3-тий квартал. Взиваємо всіх членів, щоби сповнили свій обовязок супроти свого відділу і Союзу. Тим обовязком є, щоби кождий член нашого відділу приєднав хоч одного члена до тов. і до У. Н. Союзу. Довгуючим членам пригадуємо, щоби сплачували свій довг. Неприявний член на цих зборах заплатить кару після статуту. — І. Околіта, предс.; І. Паньків, кас.; Н. Вецал, секр фін.; Мостецький, секр рек.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 17-го жовтня, в годині 1-шій пополудні, в Юніон Гол, Норт Воймінґ вул. Довгуючі члени щоби прийшли на час і вирівнали свій довг. Члени, котрі не заплатять розмету до 25-го будуть суспендовані. — В. Шипула, предс.; М. Поливка, кас.; О. Костюк, секретар.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 17го жовтня, в годині 12-тій вполудне, в парохіяльній школі, Кімната ч. 3. Тому, що маємо не вирішені деякі справи, з минулих зборів, приявність кождого члена є конечна. Напоминаємо довгуючих, щоби вирівнали свої довги. — Секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Володимира, від. 105, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17го жовтня, в Українській Громаді Найстовн 2051 Рован вул. Просимо всіх членів, щоби прийшли всі на збори точно о годині 2. пополудні. Довгуючим членам напоминаємо, щоби вирівнали свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Т. Свистун, предс.; С. Крайник, кас.; С. Борис, секр.

— Той Клюскевич уже так багато разів банкротував, а ви хочете взяти його собі за спільника?

— Так, я потребую фахівця.

НЕСАМОВИТИЙ КОРАБЕЛЬ БЕЗ ЗАЛОГИ.

Є чимало переказів про кораблі-марева, що кружляють без залоги по океанах. Такий переказ використав німецький поет-композитор Ришард Ваґнер в опері „Голяндець-скиталець".

Такий несамовитий випадок подорожі корабля без залоги трапився тому 25 літ, а тепер знову віджив у памяті, коли останки того корабля тепер продали на ліцитації в одній з австралійських пристаней.

Корабель той звався „Мусульман", а належав до Голяндії. Кружляв по водах південного Пацифіку, від острова до острова, а в останню (радше передостанню) подорож вибрався з пристані Кермадек до Раротонґи. До тієї Ратонґи вже не добився. Страшна буря кинула його на рафи кілька днів після того, як виплив із Кермадеку. Зломився комин і щоґли, чердак тріс, вода залила машини. Із потопаючого корабля врятувався лиш один моряк, завдяки якому корабельна книжка „Мусульмана" знайшлася в бостонського музею.

Тепер щойно починається несамовита історія корабля:

Цей одинокий моряк, що врятувався, повідомив про катастрофу. За погиблих моряків відправили заупокійні богослуження. Корабельна компанія зарахувала суму, яку коштував корабель, до непередбачених втрат і всі забули про „Мусульмана". Та ось після кількох літ, одного погідного вечора у пристані Раротонґи показався корабель. Наближався помало до острова тихо, наче марево, і не давав ніяких сиґналів. На його переді був напис: „Мусульман".

Перелякана публика вийшла над беріг подивитися на страшний корабель. „Мусульман" причалив до пристані та заняв звичайне своє місце. Люди вибігли на чердак, та там не було живої душі. Машини давно вигасли, керма зломана, по боках великі вирви.

Яким жеж чудом корабель видобувся зо скель, на які кинули його хвилі? Як сам добився до своєї пристані?

Різно здогадуються. Кажуть, що корабель натрапив на струю, яка його занесла до пристані. Та знавці місцевих вод впевняють, що там нема такої струї. Всі боялися того розбитка, тому впродовж 25 літ ніхто не хотів його купити. Щойно тепер трапився аматор.

А ось друга несамовита історія. Один корабель для ловлі китів загнався в глибину Антарктичного океану. Там якимсь чудом не розбився до ледяних гір і стрінув таємний вітрильник, по сам верх ззамерзлий. Показалося, що остання дата, записана в корабельній книзі, була: березень 1900. року. Корабель звався „Дженні". Тому 37 літ згинули люди того корабля, а їх замерзлі тіла знайшли у каютах.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(138)

Після цих дипльоматичних переговорів Залія і Тоґацаль удалися до підземної тюрми, де були замкнені вязні. Вона тішилася в серці, що їй остаточно пощастило таки врятувати життя Тарзана і затримати його в границях свого царства. Вона покликала Дарнота, щоб переклав її слова і плян Тарзанові. „Вони хочуть дарувати тобі життя", закликав Дарно.

А далі Залія почала точка за точкою викладати умови, на основі яких вони мали дарувати життя Тарзанові. Дарнотові аж терпла шкіра, коли він передавав ці слова Тарзанові. „Вони змінять твоє лице на взір тих маянських потвор", говорив він. „Ти мусітимеш стати одним з членів їх дикого культу. Ти сам мусиш стати потворою".

Тарзан стояв непорушно і не відповідав нічого. А Дарно говорив далі: „Ти мусітимеш заприсягнути вірність королеві і Тоґацалеві, а коли ти цю вірність зламаєш, то тебе ждуть тяжкі муки". По хвилі мовчанки Тарзан заговорив: „А коли я на все згоджуся, то вони позволять вам у безпеці відійти?" „Ні, ні!" — закликали білі вязні. „Ви не можете себе посвячувати за нас".

„Запитайся їх", твердо заговорив Тарзан. Дарно вволив його волю і запитався Залії про те, що хотів знати Тарзан. „Ні!" — закричала Залія. „Це вже досить, що ми тобі даруємо життя, Тарзане. Інші мусять умерти мученицькою смертю, як цього вимагає наша традиція". На це твердо відповів Тарзан: „Коли так, то я волію вмерти з ними".